

befinde sig, og Loven forudsætter jo, at der ved Vedtagelse kan ske Afgivelser fra Lovens Regler, lige som ogsaa en saadan kan følge af Sædvane.

Det sidste vil vel neppe faa synderlig Betydning. Det vilde ogsaa være underligt, om man ved Sædvane skulde kunne etablere noget andet, og imedens jeg godt forstaar, at der maa tages Forbehold med Hensyn til Handelsbrug, er jeg ikke sikker paa, at det skulde være nødvendigt, at der tages Forbehold med Hensyn til anden Sædvane. Men nogen Betænkelse ved at det sker, kan jeg ikke se. Domstolene ville sikkert være strenge med at antage, at Sædvane foreligger, har været Parterne bekendt eller burde have været dem bekendt. Hertil skal jeg indskrænke mig med Hensyn til Lovforslaget.

Jeg skal imidlertid bemærke, at dette Lovforslag nok kunde give Anledning til at rejse Spørgsmaal om andre Lovændringer paa Civilrettens Omraade. Ikke saaledes, at man skulde knytte uvedkommende Sager hertil, men blot saaledes, at man overvejede Spørgsmaalet. Jeg vil da først sige, at der er Bestemmelser om Køb, som der kunde være Trang til, men som ikke findes her, og det er Bestemmelser vedrørende Køb af Kreaturer og Heste. Saa vidt mig bekendt har Justitsministeren et Lovforslag i den Retning under Overvejelse, og der vil formodentlig fra hans Side kunne ventes et saadant Forslag. Hvis der ikke fra Justitsministerens Side foreligger nogen offentlig Udtalelse derom, er der jo her en Lejlighed, hvor vi kunne faa at vide, om det forholder sig rigtigt.

Fremdeles har det ærede Ting for en halv Snes Aar siden behandlet et Lovforslag om Fordringsrettighedens Forældelse. Forslaget blev behandlet i begge Ting, og der var i dem begge Enighed om, at der burde ske Forandringer særlig ved Indførelse af kortere Forældelsesfrister for Regningskrav. Den Omstændighed, at man nu lægger Renter paa ved Regningskrav, gør det yderligere ønskeligt, at man forhindrer Ophobningen af gamle Regningskrav, hvad der efter den bestaaende Ret er muligt. Naar en Købmand hæver sin Forretning, kan man i hans Handelsbøger læse Fordringer, som ere stiftede for 15—16—17 Aar siden, og som, om end ikke udtrykkelig, saa dog stiltiende ere skrevne i Glemmebogen, men dog kunne tages op og indkasseres. Der kunde maaske være nogen Grund til, hvis der bliver nedsat et Udvalg om denne Sag, at forhandle med Justitsministeren om muligvis at bringe

denne Sag om Forældelse af Fordringer frem paa ny.

En anden Sag, som ogsaa vedrører Civilretten, er Aktielovgivningen, men dette er jo et Spørgsmaal, der ifølge Praksis er blevet henlagt til Indenrigsministeriet, og Indenrigsministeren har jo ved Finanslovens første Behandling udtalt, at han paa-tænker at forelægge et Aktielovforslag paa Grundlag af den Kommissions Betænkning, der i flere Aar har foreligget. Der er altsaa ikke Anledning til at dvæle videre herved.

Der er et meget rummeligt Spørgsmaal, som man ogsaa kunde rejse i Anledning af denne Lov, og det er Spørgsmaalet om en Kodifikation i langt større Omfang baade af Privatretten og den øvrige Lovgivning end den, der her er Tale om. Den Kommission, som her har været nedsat, har jo haft til Opgave at udarbejde Lovregler for forskellige Dele af Civilretten, men den er kun naaet til dette lille Stykke af den. I andre Lande er man gaaet til en Kodifikation i et langt større Omfang. Jeg skal saaledes henlede Opmærksomheden paa, at i „De forenede Stater“ i Amerika, dels i disse som Helhed, dels i enkelte af Staterne er man gaaet til en Kodifikation af hele den almindelig gældende vedvarende Lovgivning. I Staten Massachusetts vedtog Lovgivningsmagten den 13. April 1880 at nedsætte en Kommission paa tre Medlemmer til at ordne Statens almindelige Love i en Lovbog, vel med redaktionelle Ændringer, men uden reelle Forandringer, og denne Kommission gjorde denne Sag færdig i Løbet af et Aar, og da der var gaaet godt og vel et halvt Aar til, forelaa Massachusetts ny Lovbog, som er en meget omfattende Bog. Første Del vedrører Statsstyrelsen, Statsforfatnings-, Statsforvaltnings- og Skattelove, Politilove, Samfærdselslove og Love om den kommunale Styrelse; anden Del omhandler Formueretten, Familieretten og Arveretten; tredje Del Love om Domstolene og den borgerlige Retspleje; fjerde Del Straffelovene og Lovene om Strafferetsplejen. Nu kunne vi jo naa et lille Stykke Kodifikation mere i det, vi her have til Behandling; men i øvrigt er jo en hel Del særlig af vor civile Ret forfærdelig gammel, og det kan ikke nægtes, at det, som er gjort i Amerika, baade i de enkelte Stater og af Kongressen, at man har lavet en samlet Lovbog for hele Lovomraadet, saaledes at Befolkningen kan slaa efter og finde sig til rette i Lovene, har en meget stor Interesse, saa at der